

dan Følgeseddel. Stiftsbefalingsmanden mener, at det efter Reskriptet af 7. Dec. 1742 er tilladt at give saa vel Kvinder som Mænd Følgesedler paa slet Papir, og at Præsterne derfor bør tegne Skudsmaal; men han ønsker dog først at høre Majestæts Mening, før han »resolverer«.

Omtrent paa samme Tid indgik der til det høje Kancelli en Skrivelse fra Biskop Broder Brodersen i Ribe, hvori han siger, at det er en stor Naade for Mandfolkene, at »dem maa gives slige Følgesedler«, og han mener, at »det er ligesaa stor en Naade for Kvinderne, at dem ikke maa negtes Pas, naar de det begjære, da de gerne betaler det stemplede Papir«. Ligeledes beder han »paa den fattige Almues Vegne, at det derved maa blive« og frygter, at »om det kommer i Gang, som nu begyndes med (Følgesedler til Kvinder), vil det have til Følge, at Døtrene bindes til Stavns«.

Nu er det, Stampe i Medfør af sin Stilling som Generalprokurør tager Affære. Han begynder sin »Erklæring« med at sige: »Jeg skulde snart tro, at hverken Stiftsbefalingsmanden eller Biskoppen havde haft en authentique eller fuldstændig Copie af Reskriptet af 7. Dec. 1742«. Denne lille Spydighed til de to Forespørgere maa siges at være velfortjent, thi det omtalte Reskript er klart i sine Udtryk, saaledes at alle Misforstaaelser maatte synes umulige.

Iøvrigt giver Stampe Biskop Brodersen Ret i mange Dele og hævder, at en Proprietær har ingen Rettigheder til sine Fæstebondens Datter. Videre udtaler han, at Sagen i Virkeligheden gjaldt Kvindernes Stavnsbaand. Pas ophæver ikke Personens Frihed, men det er derimod Tilfældet med Følgesedler paa slet Papir; derfor bør der ikke gives saadanne til Kvinder. I samme Erklæring forklarer Stampe, hvorfor han er imod Kvindernes Stavnsbaand. Det er, siger han, ikke fordi man da vil komme til at mangle Tjenestepiger i Købstæderne, heller ikke fordi, det vilde foraarsage almindelig Misfornøjelse i Bondestanden, og heller ikke fordi, det vilde være et nyt System uden Sammenhæng med det mandlige Stavnsbaand; »men det, som fornemmelig bestemmer mig, er den faste Tanke, jeg staar udi, at jo mere Bondestandens Frihed indskrænkes og betages den, og jo stærkere Trældomsbaand, der lægges paa deres Personer, jo mere hindres Folkmængden i samme Stand, som dog mest

udgjør Rigets Styrke og Mængden af Deres Majestæts Undersaatter«.

Som man ser, er det ikke af menneskekærlige Grunde, at Stampe er imod Kvindernes Stavnsbaand; det er for Folkmængdens Skyld. Dog, hvilke Motiver end Stampe har haft, har jo da ogsaa i og for sig mindre at sige. Hovedsagen er, at det lykkedes ham at vinde Kongen for sit Standpunkt og derved bevare Friheden for Kvinderne.

Den 9. Oktober 1762 udgik der en Skrivelse fra Oversekretæren til Stiftsbefalingsmand Holck og Biskop Brodersen, hvori det bl a. hedder: »at da Reskriptet af 7. Dec. 1742 udtrykkelig undtager Kvindeskjønnets og fortsætter, at med dem skal forholdes efter Lovens 3die Bogs 19. Kap. 9, 10 og 11 Art., og da de udi samme Reskript tilladte Følgesedler ikke kunne passe sig for andre end dem, der ellers er forbundne til at blive ved Godset, saa gaar det ikke an at extendere samme til Kvindeskjønnets af Bondestanden, som Husbonden ikke kan negte Pas, naar de det forlange«.

Denne Skrivelse hjalp; efter den Tid blev der ikke gjort noget alvorligt Forsøg paa at binde Kvinderne til Fødestavnen.

Kvindestemmeretten i Ny-Zeland.

(Fortsættelse fra Nr. 16.)

Udtalelser af fremragende Mænd.

Fra Sir *Joseph Ward*, K. M. G., New Zealands Premierminister.

Kvindevalgret er indført i New Zeland, fordi det gik op for tænkende Mænd, at de daglig lod en næsten ubegrænset Tilførsel af aandelig og moralsk Styrke ubenyttet. Lige fra den Tid, da deres smaa Hænder havde fundet Støtte og Beskyttelse ved at holde fast i deres Moders Skorter, havde de Time for Time lagt deres Livs Lykke i Hænderne paa Kvindernes sunde Fornuft, Renhed og Sympathi. Mærkværdig nok, kun paa et Omraade af Livet, og det maaske det mest betydningsfulde, nem-